

ЧУДОМИР СТРАХ

chitanka.info

Умря Минчо Бургазът. Бог да го прости. Спомина се ей тъй, както си стоеше облегнат на стола в кафене „Черешова сянка“.

Сутринта, както винаги, дойде да си пие липовия чай. Влезе малко осланен някак, посърнал, едва дигна ръка да поздрави и се настани на мястото си в левия ъгъл.

Калмукът, който късно го забеляза, даже му се сопна:

— Хей, селямсъз! Едно добро утро поне няма ли за нас?

— Казах, поздравих — обади се глухо Бургазът, — няма да ти бия тъпан на главата!

— Че много си кисел пък тая заран. Сякаш не из легло, а из туршиена каца си излязъл. Не се цупи, не се цупи, а се засмей, та да пекне слънце, че я виж, Зехирят с тоя се кара, с оня се ядосва, докато му лъснаха петалите.

— Ама как? Умря ли?

— Умря я. Ей сегичка. Има-няма четвърт час.

Посетителите на кафенето, все грохнали старци пенсионери, ококориха очи, а Бургазът, който отдавна страдаше от слабо сърце, наведе по-ниско глава и се замисли. После замахна с пръст, сякаш да пропъди муха от носа си, и рече троснато:

— Е, умрял — умрял. Голяма работа. Той умрял сега, аз ще умра след него, ти ще пукнеш след мене, после даскал Милко, дядо Дамян, Стоян Грошът, чичо Йовко — няма да векуваме я! Набързо, набързо! За месец, два да ни прибере господ, че да се оправи работата. Ами. За какво ще ни бави...

И както си нареждаше с кисела усмивка, посегна да вземе чаената лъжичка, притрепера, изпусна я, хвана се с две ръце за сърцето, отвори уста, сякаш ще изкукурига, хълщукна веднъж-дваж, и толкоз. Опъна крака, издъхна човечецът и не можа от чая да си сръбне даже.

Инак, да речеш, лека смърт, приятно нещо и всекиму бог такава да дава, ама нали, преди да умре, изрече ония пусти думи! Нали нагласи умирачката на всичките си другари. Да беше друг, както и да е — в едното влязло, из другото излязло, — ама Бургазът е това, не е шегата работа. Баба му, цял град го знае, на времето си врачка и билиарка е била, нощно време месеца от небето е свалияла и в корито го е къпала; майка му и на боб, и на карти гледаше и тя женеше, тя развеждаше младежите. А той пък: да се изгуби добитък, пари да се откраднат

някому или друго нещастие да се случи, ще му лее куршум и ако му не каже точно лицето, посоката поне ще му покаже накъде да дири загубеното.

Хай да му се не видят и думите, и намярата макар!

Уж никой не обърна тогава внимание на тях, рипнаха всички, разтичаха се, помогнаха да го пренесат в къщи, някои присъстваха и на опелото и го изпратиха, както трябва, но нали се сви усойница в гърдите им и нали черни мисли ги заглосгаха като червеи!

Калмукът например се прибра у дома си като попарен, заключи се в стаята и заповтаря гласно:

— Хм! Приказки ли е това?... Аз, кай, ще умра, ти ще пукнеш след мене!... Гледай, гледай уста! Гледай ти човек!... Че защо пък аз да съм след него, защо да не е друг! Какво съм му направил? И... бързо, бързо, кай, за месец, два... Тц, тц, тц!...

Блъсна го глава, тръпки го побиха и преди да клепне вечерня, оцъкли очи и поп Костадин пристигна да му даде причастие. Дядо Дамян Куцият се разкуца още повече и влязъл-невлязъл в кухнята, занарежда жаловито на бабата си:

— Тоя пусти крак, да се не види макар! Толкова години ме боли само в коляното, а сега и в слабините почна да ме мушка чак. Кръвта ми ли се е отровила, какво ли, ама хем боли, хем свят ми се вие, хем ми се повдига.

Стоян Грошът уж си даваше кураж, но все нещо го чоплеше:

„Празна работа! Болен човек. Докривяло му, рекъл го. Усетил, види се, че ще хвърля топа, и като му се не ходи сам в катраня, иска да води и нас. Да има да взема! Нищичко не ми е. Ни кръст ме боли, ни глава, ни корем. Като му опъна три шишенца вино, и ще спя като къпан.“

Цяла нощ обаче и той се въртя и гърчи в леглото като в жаравя и слънцето го завари покрит с още две черги и с оцетена кърпа на челото.

Най-зле пострада черковният певец дядо Йовко Славейт. Макар Бургазът да го бе наредил последен, втресе го още в кафенето и ни в черква ходи, ни на гробищата. Едва се дотътра до къщи, легна и заприплаква на тънко:

— Танке, чедо, донеси ми водица, че ми пресъхна гърлото и езикът ми залепна за небцето.

— Какво има, татко, какво ти е?

— Болестта ми, чедо, захарната болест ме подлегна много лошо. И не ще да е само тя, защото и корем ме присвива, и нещо ме фърка-фърка под лъжичката.

— Нищо ти няма, нищо! Толкова години си я носиш и още колко ще я носиш!

— Ох, не е тъй, чедо, не е тъй! Чувствам, че сега работата е лоша, и не се знае какво ще стане, ами притвори вратата и седни до мене да ти наредя какво да правиш, ако такава...

Дъщеря му седна смутено и го загледа плахо.

— Усещам, Танке, нещо ми казва, че дните ми са преброени, та ако, не дай боже, ми дойде часът, искам прилично, като черковен човек да бъда погребан. Голямо погребение искам, чедо, с трите попа и всички певци. И хубаво да пеят, таквози, жално да пеят, и когато дойде до „Вечная память“, на три гласа да го изкарат и проточено да бъде, както аз си го пея. Оох, ох! И новите ми панталони да обуете, че ми са широчки, и оная риза да ми облечете, дето ме дариха на бацьовата ти сватба. Борчове нямам. Само на Петка Трошана не съм платил шейсет лева за тарханата, че нямаше да ми развали. Щом таквози, и да му ги платите на човека. Оох, ох! И помолете наместника да нареди, кога ме изнасят, камбаните и на трите черкви да бият, а кога ме носите към гробищата, чедо, веднъж да спрете на кръстопътя до лелини си Пенкини, втория път — на пазара и третия — до Тачовата фурна. Много хубави милинки правеше той и много ги обичах. Преди да ме хване болестта, всяка сутрин по половин тавичка изяждах. Оох, оох! Спрете там, чедо, и се позабавете повечко, та дано ми замирише на топли милинки за последен път...

Пусто опустя кафене „Черешова сянка“. Напразно всяка сутрин полива и мете посред улицата Пешо Кафеджията. И стола премахна, на който издъхна Бургазът, и с карбол напръска, и покривката махна, и картите смени, но подплашиха се старците, прокудиха се и рядко някой вече се отбиваше там.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.